

RELAȚII INTERNAȚIONALE

ȘI

DIPLOMAȚIE

- între teorie și practică -

„O călătorie de o mie de mile începe cu primul pas.”

Lao-Zi (570 – 490 î. Ch.), filozof chinez

ELENA CHIRIȚĂ

RELAȚII INTERNAȚIONALE
ȘI
DIPLOMAȚIE

- între teorie și practică -

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIRIȚĂ, ELENA

Relații internaționale și diplomație între teorie și practică / Elena

Chiriță. - București : Editura Universitară, 2016

ISBN 978-606-28-0425-1

327(100)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062804251

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2016
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Prefață.....	7
Capitolul I	
Politica externă. Relații internaționale	11
Capitolul II	
Geopolitica și geostrategia în relațiile internaționale	73
Capitolul III	
Globalizarea și statul	83
Capitolul IV	
Relații diplomatice. Diplomația ca profesie de stat	95
Capitolul V	
Misiunea diplomatică. Membrii corpului diplomatic și consular	121
Capitolul VI	
Documente și corespondență diplomatică	159
Capitolul VII	
Circulația persoanelor. Cooperare juridică internațională	173
Capitolul VIII	
Protecție diplomatică și consulară	185
Capitolul IX	
Limbaaj diplomatic și comunicare publică	197
Capitolul X	
Imunități și privilegii	205
Capitolul XI	
Cariera diplomatică. Formarea profesională	225
Capitolul XII	
Uzanțe de protocol instituțional	239
Bibliografie	259

„Nu este nevoie să ai multe cărți, ci să ai cărți bune.”

Seneca

PREFAȚĂ

Tema diplomației și a relațiilor internaționale, în general, a reprezentat unul dintre subiectele abordate în ultimii ani, dovedind interesul publicului, dar și al specialiștilor pentru înțelegerea modului în care funcționează sistemul diplomatic în perioada modernă și rolul său special în promovarea politicii externe a României. În acest peisaj bogat în apariții editoriale, cartea doamnei Elena Chiriță, intitulată „*Relații Internaționale și Diplomație - între teorie și practică*” constituie un adevărat eveniment editorial. Aceasta se datorează faptului că autoarea îmbină trei calități. Este în primul rând un jurnalist profesionist cu o bogată activitate, specializată într-o măsură însemnată pe domeniul relațiilor internaționale și diplomației, exercitată atât în țară, cât și în străinătate. În al doilea rând, este o cercetătoare cunoscută a domeniului și autoarea unor cărți cum ar fi: „Puterea Imaginii în Relațiile Publice. Norme de protocol și comunicare eficientă”, „Diplomați în jurul lumii”, „Cum vorbim în public. Exerciții de oratorie” sau „Politică și Diplomație”. În al treilea rând, autoarea are și o experiență diplomatică în activitatea practică; în calitatea sa de soție de ambasador în Venezuela și excelentă vorbitoare de limba spaniolă, s-a implicat în activitățile curente ale misiunii diplomatice. În plus, a fost acreditată și a participat la o serie de reuniuni internaționale organizate de Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Organizația pentru Agricultură și Alimentație sau Agenția Internațională pentru Energia Atomică. La toate acestea se adaugă și numeroasele proiecte editoriale de diplomație publică pe care le-a inițiat în calitate de jurnalist la ziarul România Liberă, unde a coordonat publicația „Girueta Diplomatică”, precum și colaborarea cu revista „Clipa” din California, ziarul „Vocea Ta” din Nürnberg sau cu „Radio România Actualități” și „Radio Național Venezuela”. Ca recunoaștere publică a activității sale de scriitoare, Uniunea Zariștilor Profesioniști din România i-a conferit Premiul de Excelență pentru volumul „Holocaust - Destine la răscruce”, în anul 2013.

Activitatea de ziarist, de cercetător și de participant activ la viața diplomatică se reflectă pe deplin în cartea pe care o prezintă cititorilor interesați

de relațiile internaționale, în general, dar și de instrumentele pe care diplomația le folosește în activitatea sa practică. Nu este un manual de diplomație, dar conține suficiente informații pentru cei interesați, cum ar fi, de exemplu, deosebirea dintre diplomația bilaterală și diplomația multilaterală, diplomația prin organizații și conferințe internaționale, diplomația la nivel înalt, istoricul diplomației, organizarea și funcționarea corpului diplomatic, rolul ambasadelor ca instituții de reprezentare a statelor și de protecție a intereselor lor, ca și a drepturilor și libertăților cetățenilor din statele reprezentate. La aceste teme de ordin general care privesc diplomația, se adaugă o serie de capitole care prezintă o importanță practică în activitatea diplomatică, cum ar fi: cariera diplomatică, informațiile clasificate și protecția acestora, instituția azilului în dreptul internațional cu prezentarea specificului latino-american, singura zonă în care există și este respectat azilul diplomatic, respectiv refugierea unor persoane sau mai degrabă personalități în sediul unei ambasade sau privilegiile și imunitățile diplomatice.

Data fiind experiența sa profesională ca ziaristă, dar și personală în calitate de membru al corpului diplomatic românesc, autoarea prezintă în mod articulat și bine documentat câteva teme importante pentru activitatea diplomatică, dar și în viața de zi cu zi, cum ar fi: limbajul diplomatic și comunicarea publică, uzanțele de protocol instituțional care pot fi o sursă de inspirație și în viața socială, în general, sau de etichetă socială, inclusiv o interesantă descriere a unor obiceiuri și superstiții de care trebuie să se țină cont în activitatea diplomatică, dar și în relațiile sociale, în general.

O altă fațetă a cărții este aceea de a prezenta publicului larg o serie de evenimente importante sau chiar cruciale pentru relațiile internaționale care au avut efecte și asupra țării noastre. În afară de analiza autoarei, lucrarea include citate memorabile și fotografii care ilustrează textul.

Ambasador Teodor Meleşcanu
Ministru de Externe (1992-1996; 2014)

București, 2016

NOTĂ DIN PARTEA AUTOAREI

Motto:

„Nu citi pentru a contrazice și combate, nici pentru a găsi ceva pe care să-l critici și de care să vorbești de rău, ci pentru a cântări și cerceta.”

Francis Bacon, filosof englez

Cartea mea nu avansează teorii noi în materie de relații internaționale și diplomație; noutatea constă însă în modul pragmatic în care sunt abordate noțiunile teoretice, unele existente de secole. Mi-am propus să îmbin, pe înțelesul publicului larg, teoria cu exemplele practice.

O atenție deosebită am acordat-o tehnicilor și instrumentelor utilizate în politica externă, în relațiile internaționale, în activitatea diplomatică și consulară. Diplomația Vaticanului este o altă temă de maxim interes care nu putea să lipsească din acest volum. În contextul marilor frământări politice și globalizării de secol XXI, mai mult ca niciodată, Sfântul Scaun poate juca rolul principal în soluționarea pașnică a diferendelor dintre state.

Lucrarea este structurată tematic, și nu în ordinea cronologică a diferitelor curente de gândire. O simplă parcurgere a titlurilor enumerate în cuprins vă va oferi posibilitatea de a avea o primă viziune asupra conținutului.

Într-o lume în continuă transformare politică și economică, o lume în care nici amenințările militare nu lipsesc, activitatea în domeniul relațiilor internaționale devine din ce în ce mai intensă și necesită resurse umane bine pregătite, actori cu multe calități. Actorii prezenți pe scena politicii internaționale nu sunt doar șefii de state și ambasadorii, așa cum s-a crezut multă vreme. După căderea Cortinei de Fier, la nivel mondial, organizații interguvernamentale și neguvernamentale, instituții publice și private,

corporații multinaționale și companii naționale se afirmă din ce în ce mai mult ca o nouă paradigmă în relațiile dintre state, conducând, așa cum era de așteptat, la creșterea interesului pentru o carieră în domeniul relațiilor internaționale, opțiune manifestată nu doar de către absolvenții facultăților de științe politice și relații internaționale, ci și de alte categorii de vârstă și profesii.

În diplomație sau în oricare alt domeniu tangibil cu politica externă și relațiile internaționale, activitatea nu trebuie să se facă „după ureche”; aici este nevoie de viziune, de formare continuă, de perseverență, de multe cunoștințe teoretice, dar și de foarte multe abilități pentru a stăpâni arta dialogului, a negocierii în contextul intensificării procesului de globalizare economică, politică și culturală. De aceea, am apreciat util ca un capitol din această carte să fie dedicat pregătirii profesionale în cariera diplomatică.

Pentru elaborarea acestei cărți, am îmbinat cunoștințele mele teoretice și experiența practică cu sinteza conceptelor prezentate în literatura de specialitate națională și internațională.

MULȚUMIRI

Pentru onoarea pe care mi-a făcut-o de a-mi prefața această lucrare, îmi exprim deplina grațitudine față de Excelența Sa, Dl. Ministru Teodor Meleșcanu, diplomat de referință, recunoscut pentru activitatea sa pe plan național și internațional.

Prezentarea diplomației pontificale în această carte nu ar fi fost posibilă fără ajutorul prețios pe care mi l-a acordat cu multă generozitate Excelența Sa Monseñor Javier Francisco-Lozano - Nunțiu Papal și Decan al Corpului Diplomatic la București (2007 – 2015).

De asemenea, pentru colaborarea excepțională și respectul deosebit manifestat față de autori, aș vrea să adresez mulțumiri Editurii Universitare.

Elena Chiriță

CAPITOLUL I
POLITICA EXTERNĂ. RELAȚII INTERNAȚIONALE

„Omul politic trebuie să fie capabil să prevadă ceea ce s-ar putea întâmpla mâine, luna viitoare și în anul care va urma, și să explice, după aceea, de ce nu s-a întâmplat.”

Winston Churchill

„Lumea nu este în pericol din cauza oamenilor răi, ci din cauza celor care permit răutățile.”

Albert Einstein

Politica externă. Relații internaționale

„Nu dau dreptul nimănui din afară să se amestece în treburile noastre lăuntrice; cer, dimpotrivă, ca directivele politicii noastre interne să fie pur românești. Cu această concepție și în acest spirit am condus politica externă a țării și afirm că i-am asigurat o independență, cu privire la înrâuririle din afară (...).” Nicolae Titulescu

Definiții. Concepte

Politica externă este totalitatea metodelor și mijloacelor pe care le folosește un stat în vederea atingerii anumitor obiective pe plan internațional. (DEX / 2009). Este politica unui stat referitoare la relațiile și tratatele internaționale. Politica externă, reflectată în tratate și convenții, reprezintă strategia guvernelor pentru realizarea obiectivelor propuse de către șefi de stat și de guvern. O definiție pentru politica externă a fost și, probabil, va rămâne pentru multă vreme o temă de cercetare, de dezbateră, pentru istorici, filosofi, analiști sau profesori de științe politice. Dar, indiferent de autor, în bibliografia existentă pe această temă nu se constată diferențe majore de sens în definirea politicii externe.

Politica externă, declara, la 1888, în plenul Adunării Deputaților, ministrul român al Afacerilor Străine, Petre P. Carp, nu este o chestiune de discuții parlamentare, căci ea nu aparține țării, ci Regelui. *„Politica externă trebuie să aibă un țel bine definit, bine stabilit și o continuitate ce stă la adăpostul fluctuațiilor politice de partid și această continuitate o reprezintă Coroana. Iar orice amestec în domeniul afacerilor străine îl nemulțumește pe Carol I. care se va mânia pe Take Ionescu în momentul în care acesta „și-a luat asupra-și hotărârea ca politica externă a țării să fie nu a Regelui, ci a partidelor politice”.*¹

¹Daniel. Cain, *Lumea diplomatică la început de secol XX (I)*; articol publicat în Ziarul Financiar, 26.05.2011/ <http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/lumea-diplomatica-la-inceput-de-secol-xx-i-de-daniel-cain-8287230>

Rolul și atribuțiile instituțiilor statului în politica externă

Succesele sau insuccesele politicii externe sunt rezultatul unei multitudini de factori și depind de decizii individuale, de tipul de societate și de guvernul aflat la putere, precum și de contextul internațional.

Președintele României

Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării. **Funcția de reprezentare** o au toți șefii de stat (președinți sau regi). Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate. (Articolul 80 - Constituția României)

Atribuții în domeniul politicii externe

Constituția României. Capitolul II / Art. 91

(1) Președintele încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare Parlamentului, într-un termen rezonabil. Celelalte tratate și acorduri internaționale se încheie, se aprobă sau se ratifică potrivit procedurii stabilite prin lege.

(2) Președintele, la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomatici ai României și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

(3) Reprezentanții diplomatici ai altor state sunt acreditați pe lângă Președintele României.

Art. 92, care stabilește atribuțiile președintelui României în domeniul apărării țării, conferă, de asemenea, unele prerogative de politică externă.

Guvernul

Spiritul și litera Constituției arată că politica externă a țării este atributul guvernului, iar politica externă a guvernului se stabilește prin Programul de

guvernare aprobat de Parlament. Articolul 102, alineatul 1: „Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice. „Rolul Guvernului în politica externă este unul mai degrabă tehnic, de execuție, așadar, unul derivat, și nu original, cum este cel al președintelui României, menționează Curtea Constituțională a României în motivarea deciziei din 26 septembrie prin care a constatat că sunt neconstituționale dispozițiile art. 3, art. 18 și art.19 din Legea privind cooperarea între Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene.

Extras din Programul de Guvernare al României (2005-2008)

Politica externă:

Relații bilaterale

- consolidarea prioritară a relațiilor cu țările Uniunii Europene și SUA;
- dezvoltarea cooperării economice, tehnico-științifice și culturale cu China, spațiul vest-balcanic, Asia Centrală, Orientul Mijlociu și țările Americii Latine;
- consolidarea și extinderea relațiilor de cooperare cu Sfântul Scaun, Israel și Japonia.

Relații multilaterale

- integrarea României în Uniunea Europeană;
- consolidarea poziției României în cadrul NATO;
- implicarea diplomației românești în restructurarea sistemului internațional de securitate, cooperare economică și adaptarea normelor și principiilor de drept internațional la evoluțiile determinate de procesul globalizării;
- sprijinirea Curții Internaționale de Justiție, a Curții Penale Internaționale, precum și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

Buna vecinătate și cooperarea regională

- promovarea relațiilor cu Republica Moldova;
- protejarea intereselor României și ale UE în spațiul sud-est european;
- cooperarea în cadrul proiectului SEECP.

Parlamentul

„Sunteți, domnilor, reprezentanții unui popor care este mândru și poate fi mândru de trecutul său, și care trebuie să aibă mare încredere în viitorul său. Nu scădeți rolul pe care el trebuie să-l aibă în lume; fiți cât de modești pentru persoana dumneavoastră, nu fiți modești pentru poporul pe care îl reprezentați.” Ion Brătianu

Atribuțiile Parlamentului României în domeniul politicii externe:

- Ratificarea tratatelor, convențiilor și altor instrumente internaționale la care aderă România (art. 91, alin. 1 din Constituția României. Legea 590 din 2003, art. 19).
- Audierea persoanelor propuse să fie numite în funcția de ambasador al României în străinătate, în urma căreia dă un aviz consultativ.
- Dialogul bilateral cu comisiile similare ale parlamentelor altor state și ale organismelor parlamentare internaționale.

Atribuțiile pentru îndeplinirea obiectivelor de politică externă revin comisiilor de politică externă de la Senat și Camera Deputaților (art. 61 alin. (4) și (5) din Constituția României). Comisiile planifică, coordonează și răspund de buna desfășurare a activităților de relații externe, fac propuneri privind realizarea acțiunilor de relații externe multilaterale.

Ministerul Afacerilor Externe

M.A.E. asigură realizarea politicii externe a statului român, inclusiv participarea la procesul de integrare europeană și euroatlantică a României, și colaborează la elaborarea, fundamentarea și realizarea politicii economice a României, în conformitate cu reglementările legale în vigoare și cu Programul de guvernare. (art. 1, pct. 2, Hot. Guv. Nr. 100 din ianuarie 2004, cu modificările ulterioare, republicată în M.Of. 538/02.08/2010). Mandatul Ministerului Afacerilor Externe este de a asigura realizarea politicii externe a statului român în concordanță cu interesele naționale și cu statutul României de membru în structurile europene și euroatlantice. Conform actelor normative în vigoare, Ministerul Afacerilor Externe, denumit în continuare MAE, asigură realizarea politicii externe a statului român.

Prin atribuțiile sale principale, MAE:

- apără și promovează pe plan extern interesele naționale ale României;
- inițiază activități internaționale menite să ducă la dezvoltarea de relații pașnice și de cooperare cu toate statele, întemeiate pe principiile și pe normele general admise ale dreptului internațional;
- asigură promovarea intereselor României în organizații internaționale cu caracter universal, european, euroatlantic, regional și subregional;
- asigură conectarea țării la instituțiile europene și euroatlantice cu caracter politic, strategic și economic;
- este coordonator unic al sistemului național de gestionare a afacerilor europene;
- este punctul de contact al Uniunii, respectiv, punctul de contact cu instituțiile Uniunii Europene în România pentru sistemele de transmitere a informațiilor în format electronic, în conformitate cu cerințele comunitare;
- asigură, prin acțiuni de politică externă, consolidarea statului de drept și a structurilor democratice din societatea românească, precum și proiectarea unei imagini reale a României în lume;
- urmărește evoluția vieții internaționale și semnalează tendințele care apar în contextul internațional;
- contribuie la asigurarea prezenței active și demne a României și a cetățenilor săi pe plan internațional;
- promovează pe plan internațional valorile democrației, respectarea drepturilor omului, colaborarea pașnică și solidaritatea umană;
- apără în străinătate drepturile și interesele statului român, ale cetățenilor și ale persoanelor juridice române, pe baza legislației române și în conformitate cu practica internațională și cu acordurile bilaterale și multilaterale la care România este parte;
- elaborează și aplică politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara granițelor și acționează pentru întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor României și pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui rezidenți sunt;
- inițiază sau participă la negocierea tratatelor și a altor înțelegeri internaționale pentru România;
- prezintă Guvernului, singur sau, după caz, împreună cu celelalte ministere, propuneri privind semnarea, ratificarea, aprobarea sau acceptarea înțelegerilor internaționale, aderarea la acestea ori denunțarea lor, efectuează schimbul instrumentelor de ratificare, depune instrumentele de ratificare

sau de aderare, notifică aprobarea ori acceptarea înțelegerilor internaționale și denunțarea lor, eliberează documente certificând deplinele puteri;

- urmărește, direct sau în conlucrare cu ministerele și cu celelalte autorități publice centrale de specialitate, aplicarea prevederilor tratatelor și ale altor înțelegeri internaționale la care România este parte și prezintă propuneri pentru îndeplinirea întocmai și cu bună-credință a obligațiilor asumate;
- exercită, în numele Guvernului României, prerogativele de Agent guvernamental în procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei, îl informează constant pe primul-ministru cu privire la activitatea Agentului guvernamental și formulează propuneri de acțiune;
- elaborează sau cooperează cu ministerele și cu celelalte autorități publice centrale de specialitate la elaborarea proiectelor de acte normative care au legătură cu relațiile externe și cu politica de comerț exterior ale României;
- asigură asistență permanentă și coordonare în domeniul relațiilor internaționale tuturor ministerelor;
- formulează norme și asigură sprijin instituțiilor centrale de stat în materie de protocol și curtoazie internațională;
- contribuie la monitorizarea respectării angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare la UE;
- colaborează la elaborarea politicii României în domeniul relațiilor economice internaționale;
- promovează interesele economice ale României în relațiile cu alte state, precum și cu organizațiile economice cu vocație universală, cu caracter regional și cu alte grupări economice;
- participă sau colaborează, după caz, la negocierea și la încheierea de tratate, acorduri și alte înțelegeri internaționale cu caracter economic sau pentru stabilirea cadrului juridic necesar, în vederea desfășurării relațiilor comerciale externe ale României, potrivit legii;
- păstrează originalele tuturor înțelegerilor internaționale bilaterale și copiile certificate de pe înțelegerile internaționale, originalele înțelegerilor internaționale al căror depozitar este România și îndeplinește obligațiile ce decurg din această calitate;
- păstrează sigiliul de stat al României;
- supune spre aprobare scrisorile de acreditare, cererile de agrement și de exequatur; ține legătura cu misiunile diplomatice și cu oficiile consulare din România în conformitate cu regulile și cu practica internațională;
- organizează, îndrumă și controlează activitatea misiunilor diplomatice și a oficiilor consulare ale României; organizează curierul diplomatic;

- asigură aplicarea politicii naționale în domeniul relațiilor culturale, științifice și de învățământ cu alte state;
- contribuie la cunoașterea și difuzarea valorilor culturii, științei și învățământului românesc și sprijină participarea României la manifestări internaționale de profil.²

Managementul integrat al politicii externe românești presupune conducerea instituției diplomației pe principii de profesionalism. Responsabilitatea pentru orientarea politicii externe îi revine guvernului și niciun angajat al Ministerului Afacerilor Externe, fie el și ambasador, nu are dreptul să exprime alte puncte de vedere în afara țării.

Relații internaționale

În vremuri de pace, relațiile internaționale nu constituie o temă de interes cotidian pentru cetățeni, doar conflictele armate sau crizele economice globalizate au impact asupra opiniei publice, în rest, relațiile internaționale sunt văzute a fi o chestiune care îi privește doar pe politicieni și diplomați.

Internațional, potrivit DEX, 2002, ține de relațiile dintre state; are loc între mai multe state.

Internațional, -ă, internaționali, -e, adj. Care are loc între mai multe națiuni, care angajează sau privește mai multe țări, privitor la raporturile dintre națiuni, la care participă reprezentanții mai multor state; care are o importanță ce depășește granițele unei singure țări. (DEX, 2009)

Termenul „internațional” derivă din latinescul *intergentes*, scris și *jus inter gentes*, și definește ramura dreptului numită „Dreptul Națiunilor”.

Istoria relațiilor internaționale

„*Când un popor se închide în sine, se prăbușește economic*”, scria diplomatul francez Jules Martin Cambon în cartea sa „Diplomatul”.

Cu alte cuvinte, izolarea unei națiuni este dăunătoare pentru generațiile prezente și viitoare.

² Ministerul Afacerilor Externe - www.mae.ro

Relațiile Internaționale sunt considerate un domeniu academic, o disciplină de studiu, ramură a științelor politice. Studiul relațiilor internaționale, deși apare ca temă de interes major începând cu secolul XX, datează din timpuri mult mai îndepărtate, dovadă fiind reflecțiile lui Platon, Aristotel sau Tucidide (460-398 î.Hr) - autorul tratatului „Istoria Războiului Peloponesiac”. În secolul al XIV-lea, Dante Alighieri, poet, om politic și filozof italian, scrie tratatul politic „De Monarchia” (Despre Monarhie). În secolul al XVI-lea, mai exact în anul 1513, Machiavelli scrie „Principele”, primul tratat modern de politică, apreciat cel mai puternic apel pentru constituirea unei organizații internaționale pentru stabilirea și menținerea păcii, precum și crearea unei ligi a statelor națiuni. De altfel, tratatul lui Machiavelli ar putea fi considerat unul dintre izvoarele teoriilor referitoare la unificarea Europei.

În practică, relațiile internaționale se traduc în raporturile care se stabilesc între instituțiile publice sau private cu instituții din afara granițelor, altfel spus, relațiile internaționale definesc raporturi politice statale sau nestatale (mediul corporativ, syndicate, organizații neguvernamentale profesionale etc). Istoria relațiilor internaționale, ca raporturi între state și / sau organisme internaționale, este marcată de Pacea de la Westfalia (1648) și Congresul de la Viena (1814-1815). La 24 octombrie 1648 s-a încheiat Pacea de la Westphalia care a pus capăt Războiului de 30 de ani între Sfântul Imperiu Roman, Franța și Suedia (1618-1648). În 1643, Transilvania a încheiat o alianță cu Franța și a luat parte la războiul de 30 de ani, precum și la Pacea de la Westfalia, ca stat suveran.

Pacea de la Westfalia a reprezentat prima întâlnire la nivel înalt, la nivel european, în urma căreia au fost consacrate principiile echilibrului politic și al rațiunii de stat, totodată a reprezentat punctul de plecare al unui adevărat drept internațional. Tratatul de pace Westfalia este alcătuit din două documente: „Tratatul din Münstere” (încheiat între Sfântul Imperiu Roman și Franța) și „Tratatul din Osnabrück (încheiat între Sfântul Imperiu Roman și Suedia). Tratatul de Pace de la Westfalia este primul sistem internațional din istorie, iar regulile internaționale stabilite la Westfalia sunt valabile și astăzi.

Prevederile Tratatului de Pace de la Westfalia:

- Respectarea granițelor teritoriale ale fiecărui stat;
- Jurisdicția teritorială a Statelor. Suveranitatea națională;
- Egalitatea suveranității;
- Neamestecul în afacerile interne;